

1960'LARIN İŞÇİSİ NASILDI? GÜNÜMÜZÜN İŞÇİSİ NASIL? (II)

Aydınlık Gazetesi, 19 Ocak 2021

Yıldırım Koç

Türkiye işçi sınıfı 1960'lardan günümüze çok büyük değişim gösterdi. 1960'lı yıllarda Türkiye'nin toplumsal ve siyasal dönüşümü için işçi sınıfına umut bağlayanların nesnel olarak başarı şansı yoktu. Bugün ise işçi sınıfına dayanmayanların hiçbir başarı şansı yok.

Dünkü yazımda bıraktığım yerden devam ediyorum.

TÜKETİCİ KREDİSİ VE KREDİ KARTI BORÇLARI

1960'lı yıllarda insanlarımız sade yaşardı, sade yaşamak zorundaydı. Bu nedenle insanımız genellikle ev sahibi olabilmek için yakın akrabasından borç alırdı. Bankaların tüketici kredileri veya kredi kartları yoktu.

Günümüzde insanlarımızı bir tüketim çılgınlığı sarmış durumda. Ekonomik kriz derinleşmeden önce işlerin iyi gittiğine inanan birçok işçi, ciddi kredi kartı ve tüketici kredisi borcuna battı. Birçok işçi, en temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için, sermayedar sınıfa karşı riskli bir mücadeleye girmek yerine, kredi kartına ve tüketici kredisine sığındı. Ancak deniz tükendi. İşçi sınıfının çok geniş kesimleri, büyük borç yükü altında.

EĞİTİM DÜZEYLERİ VE BİLGİYE ERİŞİM OLANAKLARI

Eskiden DİE tarafından beş yılda bir nüfus sayımları yapılır ve sayım sonuçları iki kitap halinde yayımlanırdı. Kitaplardan biri, **Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri** başlığını taşırdı. 24 Ekim 1965 tarihinde yapılan nüfus sayımının sonuçları da 1969 yılında yayımlandı.

1965 yılında Türkiye'deki 2.989.321 ücretlinin (işçinin ve memurun) 614,3 bini (% 20,6) okuma yazma bile bilmiyordu.

441,8 bini (% 14,8) okuma yazma öğrenmişti; ancak ilkokul mezunu bile olamamıştı.

Yalnızca beş yıllık ilkokulu bitirenlerin sayısı 1.328,2 bindi (% 44,4) idi.

198,4 bini (% 6,6) 3 yıllık ortaokul, 107,7 bini (% 3,6) 3 yıllık lise mezunuydu.

Geride kalan 299 bin (% 10,0) kişi de meslek okulları, yüksek okullar ve fakülteler mezunuydu.

Diğer bir deyişle, ücretlilerin yüzde 35,4'ü daha beş yıllık ilkokul mezunu bile değildi ve beşte biri okuma yazma bile bilmiyordu.

TÜİK verilerine göre, **2013 yılında** Türkiye'deki 16 milyon 353 bin ücretlinin yalnızca 238 bini (% 1,5) okuma yazma bilmiyordu.

509 bini (% 3,1) okuma yazma öğrenmişti; ancak ilkokul mezunu bile olamamıştı.

Yalnızca beş yıllık ilkokulu bitirenlerin sayısı 4 milyon 265 bindi (% 26,1).

1 milyon 316 bini orta veya dengi okul ve 1 milyon 774 bini ilköğretim (8 yıl) mezunuydu. Böylece toplam 3 milyon 90 bini (% 18,9) bu durumdaydı.

Yüzde 12,3'ü (2 milyon 7 bin kişi) lise ve dengi okul mezunuydu.

Yüksekokul veya fakülte mezunlarının sayısı 4 milyon 294 bin, bunların toplam ücretliler içindeki oranı ise yüzde 26,3 idi.

2019 yılında ise örgün eğitim düzeyi daha da yüksekti.

TÜİK verilerine göre, 2019 yılında Türkiye'deki 19 milyon 216 bin ücretlinin yalnızca 331 bini (%1,72) okuma yazma bilmiyordu.

488 bini (% 2,54) okuma yazma öğrenmişti; ancak ilkokul mezunu bile olamamıştı.

Yalnızca beş yıllık ilkokulu bitirenlerin sayısı 4 milyon 99 bindi (% 21,33)

1 milyon 542 bin kişi orta veya dengi meslek okulu ve 2 milyon 96 bin kişi ilköğretim (8 yıl) mezunuydu. Böylece toplam 3 milyon 638 bin kişi (%18,93) bu durumdaydı.

Ücretlilerin yüzde 23,29'u (4 milyon 474 bin kişi) lise ve dengi okul mezunuydu.

Yüksekokul veya fakülte mezunlarının sayısı 6 milyon 185 bin, bunların toplam ücretliler içindeki oranı ise yüzde 32,19 idi.

İşçi sınıfımızın örgün eğitim düzeyinde olağanüstü büyük bir gelişme söz konusu. İşçilerin ve memurların yüzde 32'si üniversite, yüzde 23'ü lise ve dengi okul mezunu.

1960'lı yıllarda işçi sınıfımızın çok büyük bölümünün evinde televizyon yoktu. Gazete dağıtımı sınırlıydı. Günümüzde evlerdeki bilgisayar, ceplerdeki akıllı telefonlar aracılığıyla dünyanın herhangi bir yerindeki bilgiye anında erişme olanağı var. Ayrıca, insanlar birbirleriyle çeşitli gruplar aracılığıyla anında haberleşebiliyorlar.

MÜCADELE DENEYİMİ BİRİKİMİ

Bir de son ellibeş yıllık dönem boyunca sınıf mücadelesindeki birikimi düşünün. 15-16 Haziran 1970 eylemlerinden fabrika işgallerine, grevlerden 1989 Bahar Eylemlerine, Zonguldak TTK işçilerinin 4-8 Ocak 1991 Zonguldak-Mengen yürüyüşüne, kamu çalışanlarının 1995 yılındaki Kızılay işgalinden, 24 Temmuz 1999 Emek Platformu Kızılay Mitingi'ne, özelleştirmelere karşı fabrika işgallerine, Tekel işçilerinin Ankara'daki 78 günlük mücadelesine, vb. daha neler var neler.

Tüm bu etmenler düşünüldüğünde, işçi sınıfının 55 yılda çağ atladığını, günümüzde bağımsız ve demokratik bir Türkiye, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya mücadelesinde temel güç olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Günümüzde halkımızın çok büyük bölümünü oluşturan işçi sınıfının güvenini ve desteğini sağlayamayan hiçbir siyasi hareket başarı kazanamaz.